

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

NGÔ THỊ HUỆ

**VAI TRÒ CỦA PHỤ NỮ NÔNG THÔN
TRONG PHÁT TRIỂN KINH TẾ XÃ HỘI
HỘ GIA ĐÌNH TẠI MỘT SỐ XÃ TRÊN ĐỊA BÀN
HUYỆN SƠN ĐỘNG - TỈNH BẮC GIANG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

THÁI NGUYÊN - 2014

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

NGÔ THỊ HUỆ

**VAI TRÒ CỦA PHỤ NỮ NÔNG THÔN
TRONG PHÁT TRIỂN KINH TẾ XÃ HỘI
HỘ GIA ĐÌNH TẠI MỘT SỐ XÃ TRÊN ĐỊA BÀN
HUYỆN SƠN ĐỘNG - TỈNH BẮC GIANG**

**Chuyên ngành: Phát triển nông thôn
Mã số: 60.62.01.16**

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. DƯƠNG VĂN SƠN

THÁI NGUYÊN - 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan: Số liệu và kết quả nghiên cứu trình bày trong luận văn này là trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào. Mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Bắc Giang, ngày tháng năm 2014

Tác giả

Ngô Thị Huệ

LỜI CẢM ƠN

Trong thời gian nghiên cứu và hoàn thành luận văn, tôi đã được nhiều sự giúp đỡ nhiệt tình của các đơn vị, cá nhân trong và ngoài trường.

Đặc biệt tôi xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành và sâu sắc đến PGS.TS. Dương Văn Sơn, người đã tận tình hướng dẫn, định hướng và giúp đỡ tôi về chuyên môn trong suốt thời gian thực hiện và hoàn thành luận văn tốt nghiệp này.

Tôi xin chân thành cảm ơn Tập thể các thầy cô giáo trong Phòng QLĐT Sau Đại học, Trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu để tôi thực hiện tốt đề tài này.

Tôi xin chân thành cảm ơn UBND các xã, đặc biệt là 3 xã: Thanh Luận, TT Thanh Sơn, Tuấn Mậu các ban ngành đoàn thể đã quan tâm, tạo điều kiện giúp đỡ để tôi có thể hoàn thành tốt luận văn tốt nghiệp này.

Tôi xin chân thành cảm ơn và bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới gia đình người thân, anh em, và bạn bè, những người luôn ủng hộ, động viên và tạo điều kiện cho tôi trong quá trình học tập, công tác và thực hiện luận văn.

Trong quá trình thực hiện đề tài khó tránh khỏi những hạn chế và thiếu sót. Kính mong được sự đóng góp ý kiến của các thầy, cô giáo, đồng nghiệp và bạn đọc để luận văn được hoàn chỉnh hơn.

Xin trân trọng cảm ơn!

Bắc Giang, ngày tháng năm 2014

Tác giả

Ngô Thị Huệ

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU VIẾT TẮT	v
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vi
DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ.....	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu của đề tài	3
3. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài	3
Chương 1. CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI	4
1.1. Cơ sở khoa học.....	4
1.1.1. Khái niệm về Giới và khái niệm liên quan	4
1.1.2. Phát triển kinh tế nông thôn	7
1.2. Cơ sở thực tiễn	9
1.2.1. Vị trí, vai trò của phụ nữ trong phát triển kinh tế nông thôn	9
1.2.2. Thực trạng vai trò của phụ nữ trên thế giới và ở Việt Nam.....	13
1.2.3. Một số vấn đề đặt ra với phụ nữ nông thôn	19
Chương 2. ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	26
2.1. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	26
2.1.1. Đối tượng nghiên cứu.....	26
2.1.2. Phạm vi nghiên cứu.....	26
2.2. Nội dung nghiên cứu	26
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	27
2.3.1. Chọn điểm nghiên cứu	27

2.3.2. Phương pháp thu thập số liệu.....	28
2.3.3. Phương pháp tổng hợp và phân tích số liệu.....	29
2.3.4. Hệ thống các chỉ tiêu phân tích.....	30
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	31
3.1. Điều kiện tự nhiên, kinh tế, xã hội huyện Sơn Động, tỉnh Bắc Giang.....	31
3.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	31
3.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội.....	36
3.2. Thực trạng vai trò phụ nữ nông thôn trong phát triển kinh tế tại huyện Sơn Động tỉnh Bắc Giang	43
3.2.1. Khái quát về thực trạng vai trò của phụ nữ trong phát triển kinh tế hộ gia đình nông thôn.....	43
3.2.2. Thực trạng vai trò phụ nữ trong phát triển kinh tế nông hộ tại các hộ nghiên cứu.....	52
3.2.3. Một số yếu tố thuận lợi và cản trở việc nâng cao vai trò phụ nữ nông thôn trong phát triển kinh tế.....	70
3.2.4. Quan điểm, phương hướng và một số giải pháp về việc nâng cao vai trò của phụ nữ trong phát triển kinh tế hộ.....	75
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	80
1. Kết luận	80
2. Kiến nghị.....	81
TÀI LIỆU THAM KHẢO	84
PHỤ LỤC	87

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU VIẾT TẮT

TT	:	Thị trấn
BQ	:	Bình quân
S.lượng	:	Số lượng
LĐ - TBXH	:	Lao động - thương binh xã hội
C2, C3	:	Cấp 2, cấp 3
TC, CĐ -ĐH	:	Trung cấp, cao đẳng, Đại học
CNVC	:	Công nhân viên chức
TN	:	Thanh Niên

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1: Kết quả lựa chọn nhóm hộ điều tra	28
Bảng 3.1: Diện tích đất, phân theo loại đất theo xã, thị trấn của huyện Sơn Động năm 2013	33
Bảng 3.2: Hiện trạng sử dụng đất đai của huyện Sơn Động giai đoạn 2011 - 2013	35
Bảng 3.3: Nhân khẩu và lao động của huyện Sơn Động giai đoạn 2011- 2013	37
Bảng 3.4: Lao động huyện Sơn Động chia theo giới tính và khu vực giai đoạn 2011 - 2013	38
Bảng 3.5: Diện tích, năng suất, sản lượng một số cây trồng chính của huyện từ năm 2011 - 2013	39
Bảng 3.6: Lao động nữ trong các nhóm tuổi từ năm 2011 - 2013	43
Bảng 3.7: Phụ nữ trong độ tuổi tham gia sinh hoạt đoàn thể năm 2013	44
Bảng 3.9: Phụ nữ tham gia cấp ủy Đảng nhiệm kỳ 2010 - 2015	49
Bảng 3.10: Phân loại hộ khu vực nông thôn huyện Sơn Động chuẩn mới và mức sống dân cư giai đoạn 2011- 2013	52
Bảng 3.11: Phụ nữ tham gia lãnh đạo cấp ủy Đảng, chính quyền, đoàn thể tại các xã vùng nghiên cứu.....	53
Bảng 3.12: Tỷ lệ (%) nữ tham gia hoạt động cộng đồng ở các điểm nghiên cứu.....	53
Bảng 3.13: Tỷ lệ nữ làm chủ hộ và tham gia quản lý hộ (n= 150)	55
Bảng 3.14: Phân công lao động sản xuất nông nghiệp trong các hộ ở các điểm nghiên cứu.....	58
Bảng 3.15: Phân công lao động trong các hoạt động khác ở 3 cụm xã vùng nghiên cứu.....	59
Bảng 3.16. Nguồn tiếp cận thông tin của phụ nữ ở điểm nghiên cứu.....	62
Bảng 3.17: Tỷ lệ tiếp cận kiến thức của phụ nữ và nam giới ở các điểm nghiên cứu.....	63
Bảng 3.18: Đứng tên trong giấy chứng nhận quyền sử dụng đất	66
Bảng 3.19: Tình hình quản lý tài chính của hộ tại vùng nghiên cứu	67
Bảng 3.20: Mối liên hệ giữa vai trò giới, tình trạng bất bình đẳng giới và công cuộc phát triển	74

DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 3.1: Cơ cấu sử dụng đất huyện Sơn Động năm 2013	34
Biểu đồ 3.2: Cơ cấu phụ nữ tham gia sinh hoạt đoàn thể năm 2013.	45
Biểu đồ 3.3: Trình độ văn hoá của lao động nữ huyện Sơn Động năm 2013	48
Biểu đồ 3.4: Phụ nữ là đại biểu hội đồng nhân dân 2 cấp nhiệm kỳ 2011 - 2016.....	50
Biểu đồ 3.5: Trình độ văn hóa của nam và nữ trong độ tuổi của vùng nghiên cứu.....	68
Biểu đồ 3.6: Tỷ lệ người ốm trong các hộ được chăm sóc, chữa trị tại nhà ở các vùng nghiên cứu	69
Biểu đồ 3.7. Tỷ lệ các hộ sử dụng biện pháp kế hoạch hoá gia đình.....	70

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Phụ nữ có vai trò quan trọng trong đội ngũ đông đảo những lao động trong xã hội, bằng lao động sáng tạo của mình họ đã góp phần làm giàu cho Xã hội, làm phong phú cuộc sống con người. Phụ nữ luôn thể hiện vai trò của mình trong các lĩnh vực đời sống xã hội, cụ thể là trong lĩnh vực hoạt động vật chất, phụ nữ là một lực lượng trực tiếp sản xuất ra của cải để nuôi sống con người. Không chỉ sản xuất ra của cải vật chất, phụ nữ còn tái sản xuất ra con người để duy trì và phát triển xã hội. Trong lĩnh vực hoạt động tinh thần, phụ nữ có vai trò sáng tạo nên văn hoá nhân loại. Nền văn hoá dân gian của bất cứ nước nào, dân tộc nào cũng có sự tham gia bằng nhiều hình thức của đông đảo phụ nữ.

Việt Nam, phụ nữ chiếm trên 50% dân số cả nước, họ tham gia vào tất cả các lĩnh vực kinh tế, chính trị, văn hoá, xã hội, an ninh quốc phòng và càng ngày càng thể hiện vị trí và vai trò của mình trong xã hội. Trong suốt chặng đường đấu tranh dựng nước, giữ nước và xây dựng đất nước, lịch sử Việt Nam đã ghi nhận những cống hiến to lớn của phụ nữ. Trong công cuộc đổi mới đất nước của Đảng, họ luôn giữ gìn, phát huy và nêu cao tinh thần yêu nước, đoàn kết, năng động, sáng tạo, khắc phục mọi khó khăn để vươn lên trong học tập, lao động, phấn đấu đạt những thành tích xuất sắc trên mọi lĩnh vực. Trong gia đình, mỗi phụ nữ vừa là người con dâu, người vợ, người mẹ, người thầy của các con, người thầy thuốc của gia đình.

Đảng và Nhà nước ta ngày càng quan tâm phát huy vai trò của phụ nữ trong xã hội, tạo điều kiện thuận lợi cho phụ nữ tham gia vào tất cả các lĩnh vực kinh tế, văn hoá, xã hội, an ninh, quốc phòng,... Ở khu vực nông thôn, cùng với việc tích cực tham gia vào quá trình phát triển kinh tế gia đình, mỗi phụ nữ còn tham gia nhiều hoạt động xã hội, góp phần quan trọng trong phát